

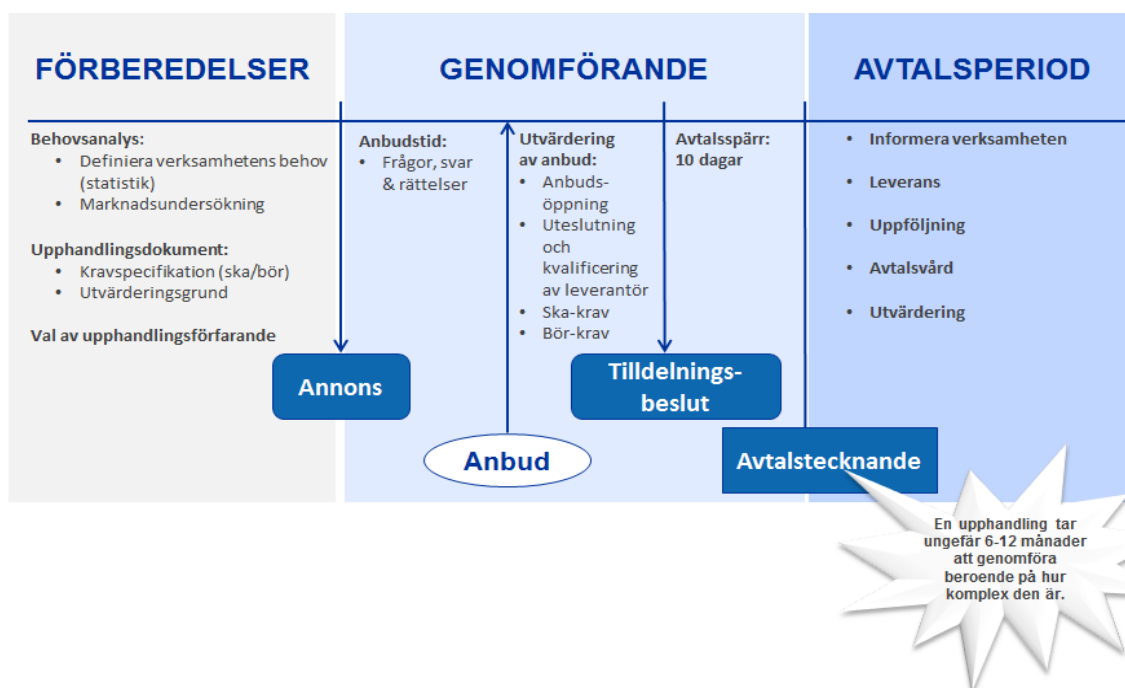
Upphandlingsgruppens roll

Upphandlingsgruppen har ett gemensamt ansvar för upphandlingen. Deltagarna representerar regionen som helhet och inte bara sin egen verksamhet. Det är viktigt att upphandlingsgruppen har rätt sammansättning med lämplig kunskap gällande produkt/tjänst/ämne och mandat att ta beslut alternativt ha direktkontakt med styrgrupp, verksamhetsansvarig och/eller avtalsägare.

I upphandlingsprocessen och avtalsuppföljningen har upphandlingsgruppen följande ansvar:

- Utforma kravspecifikationen utifrån verksamhetens behov & befintlig marknad.
- Hjälpa till att svara på frågor under upphandlingens annonseringsperiod.
- Ta hjälp av & ta vidare eventuella frågor till kollegor under arbetet med kravspecifikationen.
- Delta vid utvärdering av inkomna anbud
- Delta vid testning av produkter (funktionell/kvalitativ utvärdering)
- Hjälpa till vid spridning av avtalsinformation vid avtalsstart i samarbete med upphandlare/avtalsförvaltare/inköpare/IT/MT/verksamhetsansvarig/material-/hjälpmedelskonsulent/kommunikationsavdelningen beroende på avtalets karaktär.
- Vid behov vidarebefordra uppkomna frågor från verksamheten till upphandlare/avtalsförvaltare/inköpare, IT/MT, material-/hjälpmedelskonsulent, avtalsägare/verksamhetsansvarig under såväl upphandlingsprocess som avtalstid.
- Vara enheten Inköp och Upphandling till hjälp gällande produktfrågor under avtalstiden.
- Upphandlingsgruppen ska inte ha direktkontakt med anbudslämnare/leverantörer under upphandlingsprocessen – den kontakten sköter upphandlaren.

Upphandlingsprocessen

Kort beskrivet går en upphandling till så att den upphandlande myndigheten (Region Norrbotten) annonserar upphandlingsdokument innehållande beskrivning av upphandlingsföremålet (varan eller tjänsten som vi önskar köpa). Anbudsgivare lämnar in anbud och tävlar om att vinna kontraktet. Region Norrbotten ska därefter teckna avtal med den leverantör som uppfyller alla, i upphandlingen ställda krav och som lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet utifrån vald utvärderingsgrund.

Tilldelning/Utvärderingsgrunder

Upphandlande myndighet ska anta det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Avgörande för tilldelningen är att anbudet utvärderas enligt någon av de tre utvärderingsgrunderna:

- *bästa förhållandet mellan pris och kvalitet,*
- *kostnad, eller*
- *pris*

Valet av utvärderingsgrund baseras på upphandlingsföremålet.

Vald utvärderingsgrund ska beslutas innan upphandlingen annonseras och ska framgå i upphandlingsdokumentationen.

En upphandling med utvärderingsgrunden *pris* fungerar precis som det låter; den leverantör som uppfyller samtliga obligatoriska krav samt har lägsta priset ska tilldelas kontraktet.

När utvärdering sker enligt grunden *bästa förhållandet mellan pris och kvalitet* så bedöms anbudet utifrån kriterier som har anknytning till det som ska anskaffas, d.v.s. det är inte bara priset utan även andra kriterier som avgör. Dessa s.k. tilldelningskriterier ska säkerställa en effektiv konkurrens och får inte ge den upphandlande myndigheten obegränsad valfrihet. Ofta kallas dessa kriterier bör-krav och beskrivs i kvalitetstermer.

Om utvärderingsgrunden *kostnad* används så räknas samtliga kostnader som är hänförliga till upphandlingsföremålet in t.ex. genom LCC-kalkyl (livscykelkostnader som inkluderar allt från framtagandet/tillverkningen av produkten till kostnader för återvinning/deponering samt reparations- och servicekostnader, elförbrukning etc. eller endast några utvalda delar).

Ansvar och arbetssätt

Representanterna i upphandlingsgruppen från berörd verksamhet (sakkunniga) ansvarar för kravspecifikationen och dess innehåll och riktighet samt att ställda krav motsvarar behovet på upphandlingsobjektet. Upphandlaren ansvarar för att kraven följer gällande lagar och regler.

Det är inte bara det rent tekniska kraven som ska definieras. Upphandlingsgruppen, tillsammans med upphandlaren och/eller inköparen/hjälpmiddels-/materialkonsulenten ska även fundera på krav gällande områden som:

- Dokumentation
- Utbildning
- Hållbarhet: Miljö, hållbar utveckling, sociala krav
- Serviceåtaganden/support
- Avrop och Leverans

För att effektivisera kravskrivningsarbetet är det viktigt att fokusera på riktigt bra krav inom det område som är viktigast! Undvik alltför detaljerade krav på saker av mindre eller ingen betydelse. Fundera över om det finns kritiska produkter som kräver mer tid och tanke kring kravställning än andra och fördela tid och resurs därefter.

För att kvalitetssäkra kravspecifikationen bör en marknadsundersökning och behovsanalys göras innan upphandlingsgruppen påbörjar arbetet med att skriva kravspecifikationen. Upphandlingsgruppen ser därför till att samla in behov från beställande/användande verksamhet samt försöker ta reda på vilka leverantörer som erbjuder den aktuella varan/tjänsten och om det finns några alternativa varor/tjänster el nya innovativa lösningar mm på marknaden. Upphandlingsgruppen tar också reda på hur utrustningen fungerar och vilka krav som kan vara lämpliga att ställa. Upphandlaren kan, där lämpligt, bistå med inhämtande och genomgång av andra kravspecifikationer inom liknande upphandlingsområden samt sammanställa och strukturera kravspecifikationen i lämpligt format.

Att skriva kravspecifikation

Syftet med kravspecifikationen är att tydliggöra det behov som Region Norrbotten har och de krav som vi ställer på efterfrågad vara eller tjänst så att anbudsgivarna kan lämna bra och relevanta anbud. Kravspecifikationen är en beskrivning av föremålet för upphandlingen avseende funktion, prestanda och utförande. Tydlig kravspecifikation är ett måste för att upphandlingen ska resultera i varor eller tjänster av rätt kvalitetsnivå.

När upphandlingen har publicerats är möjligheterna att förändra obligatoriska krav och utvärderingskriterier mycket begränsade.

Syftet och målet med upphandling kan vara många men [Riktlinje för inköp](#) beskriver Region Norrbottens gemensamma mål; **att göra goda affärer med fokus på ekonomi – rätt kvalitet till bästa möjliga pris**. Upphandlingarna ska därmed främja konkurrens och åstadkomma kostnadseffektiva avtal, dock med bibehållen kvalitet och med koppling till regionens hållbarhetsmål. Upphandlingarna ska även främja nya lösningar och verksamheternas behov av utveckling.

Kraven ska vara relevanta utifrån verksamhetens behov och det är viktigt att tänka sig för så att man inte begränsar konkurrensen mer än nödvändigt genom att sätta för höga eller för snäva krav. Den upphandlande myndigheten får inte i upphandlingsdokumenten eller annat underlag beskriva föremålet för upphandlingen på ett sådant sätt att det riktas mot endast en viss vara, process eller leverantör. Kraven bör ställas på ett sådant sätt att Region Norrbottens/beställande verksamhets behov blir tillfredsställda och inte på ett sådant sätt som riktas till en viss leverantör. Den senare typen av krav bryter mot lagen om offentlig upphandling (LOU).

Obligatoriska krav (ska-krav)

En upphandling innehåller alltid obligatoriska krav på såväl upphandlingsobjektet som leverantören. Dessa är ovillkorliga och måste vara uppfyllda för att anbudsgivaren ska tillåtas vara med i den slutliga utvärderingen där vinnaren av upphandlingen fastställs utifrån vald utvärderingsgrund.

Genom att ställa obligatoriska krav (s.k. **ska-krav**) sätter vi som upphandlande myndighet ribban för den lägsta kvalitet och/eller funktionalitet som upphandlingsobjektet ska ha för att kunna antas. Om inte alla ska-krav i ett anbud är uppfyllda måste anbudet förkastas, d.v.s. det får inte vara med i den fortsatta anbudsutvärderingen. Obligatoriska krav tillämpas strikt och enligt sin ordalydelse. Vid utformningen av kravet måste man alltså tänka till ordentligt gällande formuleringen så den motsvarar det vi vill uppnå med kravet.

Att alltid ställa sig frågan "Varför är detta ska-krav viktigt?" är nyttigt och kan även leda till en bättre formulering av kravet. Exempelvis kan kravet riktas mot funktionalitet snarare än specifika mått eller färger.

Exempelvis på ska-krav i en Kravspecifikation:

- Produkten **ska** vara vit.

Varför är detta ska-krav viktigt?

+ Produkten är en munsvabb som måste vara vit för att tydligt visa om patienten har missfärgad saliv.

Kravet är relevant men kan behöva utvecklas baserat på ovan förklaring så att funktionskravet framgår

- Vit färg är mer stilren än andra färger och matchar annan interiör/andra produkter bättre

Kravet kan ifrågasättas eftersom färgen inte påverkar funktionaliteten och kravet inte är objektvt.

Kraven ska även vara mätbara och objektiva så tänk igenom er kravformulering.

Exempelvis:

- Tv:n **ska** ha bra bild.
 - Kravet är alltför subjektivt och kan bli föremål för en rättsprocess.

- Tv:n **ska** ha en skärmapplösning om minst 1920x1080p
 - Kravet går att kontrollera och är mätbart. Genom att skriva "minst" så begränsas inte heller kravet till att bara rikta sig mot apparater som har exakt 1920x1080p upplösning.
 - Alternativt kan man använda sig av "rekommenderade mått" vilket ger upphandlingsgruppen möjlighet att bedöma om avvikelse från måtten godtas utifrån funktionella aspekter.

När du är klar med kravspecifikationen bör du ställa sig frågan:

"Är jag beredd på att förkasta ett anbud om det inte uppfyller alla ska-kraven?"

Om svaret är ja, så behåll dem. Om svaret är nej, så ta bort ska-kravet du inte är nöjd med eller omformulera till ett bör-krav.

Utvärderingskriterier (bör-krav)

Dessa används av Region Norrbotten för att premiera hög kvalitet och funktioner utöver accepterad miniminivå (som sätts av de obligatoriska kraven). Utvärderingskriterierna används vid utvärderingen där det bestäms vilken leverantör som ska antas (om tilldelningsgrunden är *bästa förhållandet mellan pris och kvalitet*). Bör-krav beläggs med kvalitativa poäng i syfte att främja den/de anbudsgivare som uppfyller ställda bör-krav så att bedömning av kvalitativa krav tillåts påverka utvärderingspriset till viss del. Hur stor påverkan de kvalitativa poängen ska ge behöver beslutas innan upphandlingen publiceras. Upphandlaren bistår med simulering av pris kontra kvalitativa poäng för att säkerställa att bör-kravens vikt i förhållande till lämnat anbudspris blir relevant i förhållande till upphandlingsobjektet och är i enlighet med avtalsägarens riktlinjer.

Kräva in bilagor

I de fall som bilagor krävs in är det viktigt att ställa sig frågan: Är jag beredd att stryka anbudet om en anbudsgivare missar att bifoga bilagan i samband med anbudsinlämningen eller kan jag gå med på att inhämta bilagorna som förtydligande i samband med utvärdering eller under påbörjad avtalstid (på anmodan)? Svaret på frågan är avgörande gällande om kravet ska formuleras som ett **ska**-krav eller inte. Ställ dig också frågan vad informationen i bilagan ska bidra med. Är det något som vi verkligen kommer att titta på/något som medför mervärde och inte något vi "slentrianmässigt" begär in utan att sedan utvärdera?

Exempelvis:

- "Leverantören **ska** i bifogat dokument beskriva sin serviceorganisation."

Med denna formulering efterfrågar vi endast en beskrivning vilket innebär att oavsett hur dålig beskrivningen är eller hur dålig serviceorganisationen verkar vara så måste vi godta anbudsgivarens inlämnade beskrivning. Fundera över varför vi vill att de ska beskriva sin serviceorganisation. Vad är viktigt, vad ska ingå? Kan vi formulera krav som tydliggör vad beskrivningen ska innehålla? Är det aktuellt att lägga till bör-krav för att vässa kraven och höja nivån etc.?

En anbudslämnare som missat att bifoga denna bilaga måste strykas eftersom kravet formulerats som ett obligatoriskt krav (**ska**-krav). Detta gäller även om vi skulle veta att den aktuella anbudsgivarens serviceorganisation är utomordentligt bra. Fundera över om vi kan acceptera att begära in denna beskrivning i samband med utvärderingen istället och därmed undvika att behöva stryka en anbudsgivare och formulera kravet därefter innan upphandlingen annonseras.

Avtalsvillkor och uppföljning under avtalstid

I upphandlingsgruppens ansvar ingår även att inkomma med synpunkter avseende vissa avtalsvillkor och uppföljningsstrategi. Detta eftersom verksamheten som arbetar med produkten/tjänsten besitter viktig erfarenhet och kunskap om arbetssätt, tidigare problematik, framtida mål och förbättringspotential. Rätt typ av uppföljning och rätt frekvens för respektive upphandlingsbehov är viktigt för kontroll av uppfyllnad av krav och avtalsvillkor samt för gott samarbete och utvecklingspotential.

Exempel på obligatoriska krav (*ska-krav*) och utvärderingskriterier (*bör-krav*)

Notera att tips på krav finns via Upphandlingsmyndighetens sida samt via Region Norrbottens egna verktyg erhållna från Informationssäkerhet, hållbarhetsenheten och IT/MT-avdelningen.

Produkter/Förbrukningsartiklar

Obligatoriska krav (ska-krav):

- Produkten **ska** uppfylla allmänna krav på klinisk renhet och sterilitet.
- "**Ska** ha vidhäftning som ger en säker förslutning även vid kontakt med stora mängder vätska"
- Produkten **ska** kunna öppnas med handskar

Exempel på Utvärderingskriterier (bör-krav):

- Produkten **bör** ha greppvänliga flikar för att enkelt kunna öppnas sterilt.
- "**Bör** vara lätt att sätta nålföraren direkt från suturkuvertet samt enkelt att ta suturen ur sin fp utan att tråden trasslar sig"
- Produktens olika delar **bör** kunna kopplas samman med enhandsgrepp

Utrustning

Obligatoriska krav (ska-krav):

- Utrustning **ska** möjliggöra undersökning av barn, överviktiga och patienter som sitter i rullstol.
- Utrustningen **ska** kunna hantera personnummer i formatet YYYYMMDD-1234, där position 1 kan vara en bokstav.
- Utrustningen ska ha back-up funktion vid eventuell förlust av eluppkoppling.
- Dokumentation **ska** finnas tillgänglig digitalt.
- Utrustningen **ska** kunna hantera svenska tecken (å, ä, ö, Å, Ä, Ö) för patientnamn

Utvärderingskriterier (bör-krav):

- Utrustningen **bör** vara skyddad mot insläpp av vätska
- Utrustningens yttre delar **bör** tåla flödig avtorkning med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel (70 % Etanol) med tillsats av tensid.
- Möjlighet att manuellt ändra larmgränser **bör** finnas
- Utrustningen **bör** erbjuda en god patientmiljö
- Givare **bör** vara helt sladdlösa och icke beroende av en extra sändare
- Utrustningens givare **bör** tydligt indikera batteristatus
- Utrustningen **bör** kunna användas i MR-miljö eller att tillbehör finns så att användande i MR-miljö är möjligt. Om tillbehör är nödvändigt, ange som option.
- Inställningar **bör** kunna göras med enhandsgrepp
- Reglering av nivåer bör kunna göras med pincettgreppet

Tjänster

Obligatoriska krav (ska-krav) exempel:

- Leverantören **ska** lämna beskrivningar och uppgifter som möjliggör bedömning av de olika utvärderingskriterierna angivna i bilaga *Administrativa föreskrifter* under kriteriet kvalitet.
- Utbildaren **ska** vara legitimerad psykoterapeut. Leverantören **ska** till anbudet bifoga sådan legitimation som bevisning. (för att slippa utesluta anbudsgivare i "onödan" kan man fundera över om legitimation eller andra bevis kan insändas som kompletterande uppgift under utvärderingen eller om det är ett absolut krav att insända i samband med anbudsinlämning)

Utvärderingskriterier (bör-krav) exempel:

Ex. utvärdering enl. bästa förhållande mellan pris och kvalitet för tjänster

Utvärdering enligt *bästa förhållandet mellan pris och kvalitet* kommer att ske av en utvärderingsgrupp sammansatt av representanter från Region Norrbotten med kompetens inom kultur, projektledning, regional tillväxt, internationella projekt och ekonomi. Kriteriet kvalitet består av 5 olika underkriterier, A-E nedan. Anbudsgivaren **ska** för varje underkriterium svara på/beskriva huruvida bör-krav uppfylls, enligt nedan angivna krav.

- A. Utbildning inom för uppdraget relevant område
- B. Erfarenhet inom för uppdraget relevant område
- C. Språkkunskaper
- D. Utförandekoncept
- E. Nätverk

Dessa kriterier kommer att utvärderas separat enligt nedan.

A. Utbildning

Utbildning inom projektledning¹⁾

Projektledare bör ha projektledarutbildning innehållande projektekonomi. Med projektledarutbildning avses även annan, av Region Norrbotten bedömt likvärdig utbildning, såsom exempelvis utbildningar med inriktning mot; entreprenörskap, företagsekonomi, producent, internationell affärsverksamhet, internationell ekonomi m fl. Bedömning av underkriteriet Utbildning sker enligt nedan angiven skala.

- Avsaknad av projektledarutbildning/relevant utbildning
 - ☐ 0 poäng motsvarande 60 kr i påslag
- Projektledarutbildning minst motsvarande 7,5 högskolepoäng eller likvärdig projektledarutbildning
 - ☐ 3 poäng motsvarande 30 kr i påslag
- Längre utbildning/program på Universitetsnivå inom relevant område enligt ovan, minst motsvarande 180 högskolepoäng
 - ☐ 5 poäng motsvarande 0 kr i påslag

¹⁾ I det fall anbudsgivarens utsedde projektledare har utbildning från annat land än Sverige måste innehåll, omfattning och nivå tydligt beskrivas för att bedömning av vilken utbildningsnivå den är att jämföra med ska kunna göras.